

**Πανεπιστήμιο Πειραιώς
Τμήμα Οικονομικής Επιστήμης**

ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ Ι

ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Τύπος μαθήματος: Υποχρεωτικό

Εξάμηνο: 3^ο

Διδάσκων:

☞ **Κλαίρη Οικονομίδου**

(Καθηγήτρια)

☎ (+30) 210 4142294

✉ economidou@unipi.gr

🏢 526 (γραφείο, κεντρικό κτίριο)

🕒 Ώρες γραφείου: Τρίτες 12.00-13.00

🌐 URL: <https://www.unipi.gr/en/people/economidou-charikleia-claire/>

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Το μάθημα, Μακροοικονομική Θεωρία Ι, μελετά την οικονομική δραστηριότητα σε συνολικό, εθνικό επίπεδο και παρουσιάζει τη σύγχρονη βασική μακροοικονομική θεωρία με λεπτομέρεια. Οι βασικές μακροοικονομικές έννοιες που διαπραγματεύεται είναι το Εθνικό Ακαθάριστο Προϊόν (ΑΕΠ), ο πληθωρισμός, η ανεργία, το επιτόκιο, το χρήμα, και η οικονομική μεγέθυνση. Για την κατανόηση των εννοιών, γίνεται χρήση μαθηματικής και διαγραμματικής ανάλυσης και δίνονται παραδείγματα μακροοικονομικών φαινομένων από τον πραγματικό κόσμο. Βασικός στόχος είναι ο προσδιορισμός των μακροοικονομικών μεταβλητών (π.χ., ΑΕΠ, πληθωρισμός, κ.τ.λ.), βραχυχρόνια και μακροχρόνια, καθώς και τα κατάλληλα μέτρα μακροοικονομικής πολιτικής για τη σταθεροποίηση και τη μεγέθυνση της οικονομίας.

Για τη μελέτη πολύπλοκων συστημάτων, όπως τα μακροοικονομικά, είναι χρήσιμο να επικεντρωνόμαστε σε ορισμένα κομμάτια της μακροοικονομικής πραγματικότητας. Για το σκοπό αυτό, οι μακροοικονομολόγοι χρησιμοποιούν μοντέλα. Τα μοντέλα είναι στην ουσία μια «αφαίρεση» πολλών λεπτομερειών της πραγματικότητας με επικέντρωση στα στοιχεία που θέλουμε

να μελετήσουμε. Αν τα μοντέλα ήταν τόσο πολύπλοκα και λεπτομερή όπως και η πραγματικότητα, δε θα υπήρχε λόγος χρήσης τους, αφού η ίδια η πραγματικότητα θα ήταν το μοντέλο που θα χρησιμοποιούσαμε! Φανταστείτε, για παράδειγμα, να πλοηγείτε το αμάξι σας στην Νέα Υόρκη. Προφανώς, θα χρειαζόταν ένας χάρτης ο οποίος *δε* θα δείχνει *κάθε* σπίτι, δέντρο, παγκάκι και....σκουπιδοντενεκέ (αυτά υποθέτουμε πως υπάρχουν αλλά δεν μας απασχολούν) αλλά *μόνο* τους δρόμους, τα βασικά κτίριο και υπηρεσίες. Ο αφαιρετικός αυτός χάρτης δεν είναι η Νέα Υόρκη (αφού δεν την αποτυπώνει με κάθε λεπτομέρεια) αλλά τα βασικά χαρακτηριστικά (π.χ. δρόμοι) της Νέας Υόρκης, ό,τι δηλαδή χρειάζεται κάποιος για να περιηγηθεί και να επιτεύξει το σκοπό του. Έτσι λοιπόν και στα οικονομικά μοντέλα πρέπει να ελαττώσουμε την πληροφορία (όπως και στον οδικό χάρτη της Νέας Υόρκης) για να έχουμε μια χρήσιμη απεικόνιση της πραγματικότητας. Η Μακροοικονομική είναι η μελέτη όλης της οικονομίας που αποτελείται από μεγάλα και σύνθετα οικονομικά συστήματα και καμιά φορά η «τέχνη» της αφαίρεσης είναι σχεδόν....ακραία (η «αφαίρεση» είναι τόσο μεγάλη που κάνει το μοντέλο να μοιάζει απλοϊκό και....εξωπραγματικό)! Ακόμα και σε αυτές τις περιπτώσεις, τα μακροοικονομικά μοντέλα απεικονίζουν τις βασικές δομές της πραγματικότητας και εξηγούν με ικανοποιητικό τρόπο τις σημαντικές πτυχές της.

Το μάθημα της Μακροοικονομικής Ι περιγράφει τρεις βασικές αγορές (αγαθών & υπηρεσιών, χρήματος, και εργασίας) και πως αυτές αλληλοεπιδρούν. Τα μακροοικονομικά μοντέλα που χρησιμοποιούμε καθ' όλη τη διάρκεια του μαθήματος είναι το *IS-LM* και *AS-AD*. Με τη βοήθεια των μοντέλων αυτών θα αναλύσουμε τις επιπτώσεις των δύο μακροοικονομικών πολιτικών, δημοσιονομικής και νομισματικής, πάνω στις βασικές μακροοικονομικές μεταβλητές, όπως εισόδημα, προϊόν, τιμές, επιτόκιο και ανεργία.

ΣΤΟΧΟΙ

Με τη συμπλήρωση των διαλέξεων στη *Μακροοικονομική Ι* στο τέλος του εξαμήνου, οι φοιτητές θα πρέπει να είναι ικανοί να:

1. αναπτύξουν την ικανότητα να «σκέφτονται μακρο» (think macro).
2. αναλύουν τις σχέσεις μεταξύ μακροοικονομικών μεταβλητών και τους μηχανισμούς όταν μία μακροοικονομική μεταβλητή επιδρά σε άλλες ή ένα shock στο οικονομικό σύστημα.
3. να μπορούν να χειρίζονται με άνεση τη μαθηματική και διαγραμματική ανάλυση και ειδικότερα τα διαγράμματα *IS-LM* και *AS-AD*.
4. να παρακολουθούν με περισσότερη κατανόηση, ενδιαφέρον και κριτική στάση τα οικονομικά νέα στον Τύπο.

ΠΡΟ-ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ

Βασική μαθηματική γνώση και αρχών οικονομικής.

ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ

Διδασκαλία:

Το μάθημα της *Μακροοικονομικής Ι* λαμβάνει χώρα δύο φορές την εβδομάδα (από δύο δίωρα). Στο ένα δίωρο παρουσιάζεται η θεωρία και στο άλλο δίωρο θεωρία και ασκήσεις μακροοικονομίας. Οι ασκήσεις είναι από το βιβλίο του Blanchard και δίνονται στον Πίνακα *Κατανομή Ύλης* (δες σελ. 6). Οι φοιτητές θα πρέπει να λύνουν τις ασκήσεις στο σπίτι και να έρχονται προετοιμασμένοι στην τάξη.

Εξετάσεις:

Η εξεταστική της *Μακροοικονομίας Ι* λαμβάνει χώρα τον Ιανουάριο/Φεβρουάριο (βγαίνει σχετική ανακοίνωση από τη Γραμματεία). Η εξέταση, που διαρκεί δύο ώρες, καλύπτει τα επτά κεφάλαια του βιβλίου «Μακροοικονομική» του Ο. Blanchard (δες παρακάτω) καθώς και ό,τι παρουσιάζεται και συζητιέται στην τάξη. Οι φοιτητές εξετάζονται σε δύο υποχρεωτικά θέματα/προβλήματα. Αυτά καλύπτουν ύλη από διαγράμματα, μοντέλα, μαθηματικές εξισώσεις και ασκήσεις. Σε περίπτωση μη τήρησης κανόνων κατά τη διάρκεια της εξέτασης (π.χ. αντιγραφή), ο φοιτητής αποβάλλεται από την αίθουσα και ανάλογα με το παράπτωμα μπορεί να του επιβληθεί πολύ πιο αυστηρότερη ποινή από το Τμήμα, όπως την αποβολή του από τρεις εξεταστικές.

ΒΙΒΛΙΟ

Το βασικό και πρωτεύων βιβλίο της *Μακροοικονομικής Ι* είναι το βιβλίο του Olivier Blanchard (δες λίστα παρακάτω). Εντούτοις, υπάρχουν και άλλα εξ' ίσου καλά βιβλία στο εμπόριο και στη βιβλιοθήκη του ΠΑ.ΠΕΙ. Σε κάποιες περιπτώσεις, και όταν η ανάγκη το απαιτεί, το υλικό του βασικού βιβλίου θα εμπλουτίζεται και από σημειώσεις των παρακάτω βιβλίων:

Ο Κύριο εγχειρίδιο:

Olivier Blanchard, *Μακροοικονομική*, Επίκεντρο, Αθήνα.

○ Συμπληρωματικά εγχειρίδια:

Θ. Κατσιμπρή, *Μακροοικονομική Θεωρία και Πολιτική*, Εκδόσεις Κατσιμπρή, Θεσσαλονίκη 1996.
[Σημείωση: Το βιβλίο αυτό αναλύει πιο διεξοδικά τη διαγραμματική παρουσίαση, πλατειάζοντας ωστόσο σε πολλά σημεία, και δίνει έμφαση στην ελληνική οικονομία.]

Ν. Απέργη, *Ειδικά Θέματα Μακροοικονομικής Ανάλυσης*, Εκδόσεις Ανικούλα, Θεσσαλονίκη 2005.
[Σημείωση: Βιβλίο με ασκήσεις μακροοικονομίας.]

○ Ξενόγλωσσα εγχειρίδια:

R. Farmer, *Macroeconomics*, 2nd edition, South-Western, 2002.

[Σημείωση: Το ύφος και η γραφή του μοιάζει με εκείνα του Blanchard. Η βασική διαφορά είναι ότι ο Farmer ξεκινάει την ανάλυσή του πρώτα μακροχρόνια και έπειτα βραχυχρόνια!]

G. Mankiw, *Macroeconomics*, 5th edition, Worth Publishers, 2003.

[Σημείωση: Παρόμοιο με του Farmer.]

R. Dornbusch, S. Fischer and R. Startz. *Macroeconomics*, 9th edition, McGraw-Hill, New York, 2004.

[Σημείωση: Αυστηρή γραφή, με λιγότερα παραδείγματα.]

ΥΛΗ

Από το βασικό εγχειρίδιο, *Μακροοικονομική* του Ο. Blanchard, καλύπτουμε τα πρώτα επτά (7) παρακάτω κεφάλαια:

Κεφάλαιο 1: Το πρώτο κεφάλαιο μας περιηγεί στα βασικά μακροοικονομικά θέματα τριών περιοχών του κόσμου: της Ευρώπης, της Αμερικής, και της Ασίας, και θέτει τη βάση για τις μακροοικονομικές έννοιες που θα αναλυθούν διεξοδικότερα στα επόμενα κεφάλαια.

Κεφάλαιο 2: Τί είναι και πώς υπολογίζεται το εθνικό προϊόν μιας οικονομίας; Πώς κατασκευάζονται και υπολογίζονται οι οικονομικές μεταβλητές που χρησιμοποιούνται καθημερινά στα νέα; Τί ακριβώς αυτές μετράνε και τί υπολείπεται; Οι απαντήσεις στα παραπάνω ερωτήματα είναι ο στόχος του δεύτερου κεφαλαίου.

Κεφάλαιο 3: Το κεφάλαιο αυτό παρουσιάζει την πρώτη αγορά (market), αυτή των αγαθών και υπηρεσιών (*goods and services market*). Το κεντρικό ερώτημα είναι πώς η προσφορά και η ζήτηση αγαθών και υπηρεσιών αλληλοεπιδρούν και ισορροπούνε, και προσδιορίζουν τελικά το συνολικό προϊόν ισορροπίας.

Κεφάλαιο 4: Η επόμενη αγορά, στην οποία στρέφεται η προσοχή μας, είναι αυτή του χρήματος (*money market*). Χρησιμοποιούμε κάθε μέρα χρήματα, αλλά τί είναι χρήμα; Βγάζουμε χρήματα από την τράπεζα, αλλά πώς οι τράπεζες δημιουργούν χρήμα; Διαφορετικά «είδη» χρήματος παρουσιάζονται (άλλα με λιγότερη και άλλα με περισσότερη ρευστότητα) και συζητούμε πως τα άτομα αποφασίζουν πόσο χρήμα θα πρέπει να κρατήσουν σε ρευστή μορφή και πόσο σε λιγότερο ρευστή μορφή.

Κεφάλαιο 5: Πώς η αγορά αγαθών και υπηρεσιών και η αγορά χρήματος σχετίζονται; Ποιες είναι οι συνθήκες ισορροπίας, ώστε και οι δύο αυτές αγορές να ισορροπούν ταυτόχρονα και να προσδιορίζεται τελικά το προϊόν ισορροπίας και το επιτόκιο στην αγορά; Το μοντέλο που συνθέτει και αναλύει αυτές τις δύο αγορές, όταν βρίσκεται η κάθε μία από αυτές σε κατάσταση ισορροπίας, ονομάζεται IS-LM (*Investment Saving – Liquidity preference Money supply*). Το μοντέλο αυτό είναι ένα βασικό εργαλείο για να απαντηθούν ερωτήματα οικονομικής πολιτικής όπως, πως η κατάσταση ισορροπίας (προϊόν και επιτόκιο) ανταποκρίνεται στις αλλαγές οικονομικής πολιτικής και διαφόρων εξωτερικών επιδράσεων (*shocks*), όπως πετρελαϊκή κρίση. Η βαθιά κατανόηση του μοντέλου IS-LM και των μηχανισμών του είναι το πρώτο βήμα στο να γίνει κάποιος καλός μακροοικονομολόγος.

Κεφάλαιο 6: Η τρίτη και τελευταία αγορά που μελετάμε στο παρόν μάθημα είναι η αγορά εργασίας (*labor market*). Και σε αυτήν την αγορά αναλύονται η προσφορά και η ζήτηση, μόνο που αυτές, έχουν να κάνουν τώρα με προσφορά και ζήτηση εργατικού δυναμικού. Πώς η αγορά εργασίας προσαρμόζεται στις εκάστοτε οικονομικές αλλαγές; Πώς τίθενται μισθοί, και πώς οι μισθοί σχετίζονται με τις τιμές που θέτουν οι επιχειρήσεις; Η αγορά εργασίας, σε κατάσταση ισορροπίας, προσδιορίζει το εργατικό δυναμικό και τον πραγματικό μισθό στην οικονομία.

Κεφάλαιο 7: Η ύλη της Μακροοικονομικής κλείνει με το τελευταίο μοντέλο, αυτό που συνθέτει όλες τις αγορές μαζί: το AS-AD (*Aggregate Supply-Aggregate Demand*). Το μοντέλο AS-AD συνδυάζει την κατάσταση ισορροπίας στην αγορά εργασίας (συνολική προσφορά – *aggregate supply*, AS) και την ταυτόχρονη ισορροπία στις αγορές αγαθών και υπηρεσιών και χρήματος (συνολική ζήτηση – *aggregate demand*, AD). Το μοντέλο AS-AD αποτελεί ένα πολύ καλό εργαλείο για πολλούς οικονομολόγους όταν αναλύουν ζητήματα οικονομικής πολιτικής.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Το πρόγραμμα μαθημάτων της *Μακροοικονομικής Ι* παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα. Σε περίπτωση που υπάρχουν αλλαγές στη δομή του προγράμματος, αυτές θα ανακοινωθούν μέσω e-class του μαθήματος.

Πίνακας: Ενδεικτική Κατανομή Ύλης (2025-2026)

Οκτώβριος			
	Τρίτη	Πέμπτη	
Εβδομάδα 1 (06/10 – 10/10)	Κεφάλαιο 2	Κεφάλαιο 2	useful sites
Εβδομάδα 2 (13/10 – 17/10)	Κεφάλαιο 3	Κεφάλαιο 3	2, 3, & 4
Εβδομάδα 3 (20/10 – 24/10)	Κεφάλαιο 3	Ασκήσεις	2, 3, 4, & 5
Εβδομάδα 4 (27/10 – 31/10)	Κεφάλαιο 4	Κεφάλαιο 4	
Νοέμβριος			
Εβδομάδα 5 (03/11 – 07/11)	Κεφάλαιο 5	Κεφάλαιο 5	
Εβδομάδα 6 (10/11 – 14/11)	Κεφάλαιο 5	Ασκήσεις	2, 4, & 6
Εβδομάδα 7 (17/11 – 21/11)	Κεφάλαιο 6	Κεφάλαιο 6	3
Εβδομάδα 9 (24/11 – 28/11)	Κεφάλαιο 6	Ασκήσεις	
Δεκέμβριος			
Εβδομάδα 10 (01/12 – 05/12)	Κεφάλαιο 7	Κεφάλαιο 7	
Εβδομάδα 11 (08/12 – 12/12)	Κεφάλαιο 7	Κεφάλαιο 7	
Εβδομάδα 12 (15/12 – 19/12)	Κεφάλαιο 7	Ασκήσεις	7
Εβδομάδα 13 (12/01 – 16/01)	Κεφάλαιο 7	Ασκήσεις	3 & 5
Εξετάσεις (η ημερομηνία ανακοινώνεται από τη γραμματεία)			

Σημείωση: Τα κεφάλαια και ασκήσεις είναι από το βασικό εγχειρίδιο, O. Blanchard. «Ασκήσεις» είναι δίωρα *Tutorials* όπου και λύνονται ασκήσεις αντίστοιχων κεφαλαίων.